

Lausunto

09.09.2021

Asia: VN/20244/2021

Lausuntopyyntö koskien hallituksen esitystä eduskunnalle julkisista hankinnoista ja käyttö-oikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 174 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto koskien hallituksen esitysluonnosta eduskunnalle julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 174 §:n muuttamisesta

Elinkeinoelämän keskusliitto kiittää mahdollisuudesta saada lausua asiassa.

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään, että julkisomisteiset sote-yhtiöt saisivat edelleen jatkaa olemassa olevia sidosyksikkö - ja yhteistyöjärjestelyjään parhaillaan voimassa olevan sopeuttamissäännöksen mukaisesti, kunnes kuntien ja sairaanhoitopiirien tehtävät siirtyvät hyvinvointialueille 1.1.2023. Han-kintalain korkeampaa raja-arvoa jatkettaisiin vuodella.

Nykyisen siirtymäsäännöksen mukaan sidosyksikkö voi myydä enintään kymmenen prosenttia palveluistaan muille kuin omistajilleen. Tämän 10 %:n rajan ylittävä myynti aiheuttaa sidosyksikköaseman menettämisen sekä sen, että ostot ko. yhtiöltä tulevat kilpailutettaviksi. Siirtymäsäännös on voimassa vuoden 2021 loppuun.

EK ei kannata esitettyä siirtymäajan pidennystä ja esittää kantanaan, että hallituksen esitysluonnoksen valmistelu keskeytetään.

Hankintalaki mahdollistaa sidosyksiköille tavanomaista suuremman, 10 % ulosmyynnin ilman 174 § muuttamista. Suurempi ulosmyynti on mahdollista tilanteessa, jossa markkinoilla ei vastaavaa toimintaa ole. Hankintayksikkö voi tekemällä avoimuusilmoituksen noudattaa tuota suurempaa prosentuaalista ulosmyyntiä, jos yhtään alalla toimivaa yritystä ei vastaa Hilmassa julkaistuun ilmoitukseen.

Hankintalain soteyhtiöille sallima toimintojen sopeuttamisaika on ollut voimassa vuodesta 2017 lähtien. Tätä silmällä pitäen on erikoista perustella siirtymä-ajan pidennystä hankintayksiköiden hallinnollisen taakan keventämisellä: on perusteltua odottaa, että tarvittavat sopeuttamistoimet ja muutokset toiminnois-sa olisi jo suunniteltu ja käynnistetty.

Avoimuusilmoitusten vaatimaton käyttömäärä osoittaa selkeästi, että niitä ei ole osattu käyttää eikä aidosti mielletty keinovalikoimaan. Lakimuutos on tältä osin tarpeeton toimenpide. Nykyisen siirtymäajan noudattaminen ei muodosta palveluiden saatavuuden kannalta riskejä juuri avoimuusilmoituksen käyttö-mahdollisuudesta johtuen.

Markkinoiden toimivuuden ja kilpailuneutraliteetin näkökulmasta avoimuusilmoituksen käyttöä on pidettävänä oikeana lähestymistapana ulosmyynnin kasvattamiselle. Ulosmyynnin kasvattaminen tulisi olla mahdollista ainoastaan silloin, jos markkinoilla ei ole tarvittavaa toimintaa tarjolla.

Julkisomisteisten yritysten lisääntyntä ja laajentunutta markkinatoimintaa ei voida pitää suotavana kehityssuuntana. Sote-alan yksityisomisteinen yhtiö on monessa suhteessa eriarvoisessa asemassa kuntayhtiöön nähden: sekä yhtiöiden pääomittaminen kuten mahdollisuudet edullisempaan rahoitukseen poik-keavat toisistaan. Verovaroin rahoitettu yritystoiminta poistaa julkisilta yhtiöiltä myös konkurssiriskin.

Siirtymäajan pidentäminen merkitsee julkisomisteisten soteyhtiöiden ulos-myyntin merkittävää kasvattamista (edelleen) vuodella - ilman euromääräistä kattoa. EK ei pidä tätä kehitystä suotavana. Vaarana onkin, että tällaisista pidennyksistä tulee "normaalikäytäntö". On selvää, että pidentämisellä on negatiivisia yritysvaikutuksia saman alan yritysille.

Siirtymäajan pidentäminen on mahdollista tulkita myös vääräksi signaaliksi ja johtaa hyvinvointialueiden omien liiketoimintojen käynnistämiseen tai lisäämiseen vastoin kilpailuneutraliteettia ja yhtiöittämisvelvoitetta koskevaa sääntelyä ja yhteiskunnan etuja.

Hallituksen sote-esityksen perustelujenkin mukaan lähtökohtaisesti hyvinvointialueilla ja hyvinvointiyhtymillä ei olisi elinkeinotoimintaa.

Esitysluonnoksen perustelujen osalta on vielä todettava, että yritysvaikutusten kuvaus esitysluonnoksessa on asian merkitys huomioon ottaen kovin vaatimaton.

Haluamme vielä kiinnittää huomiota siihen, että keskustelussa sidosyksikköjen ulosmyynnin rajoista ja sen vaikutuksista, on ulosmyyntirajojen vertaaminen eurooppalaisten valtioiden välillä hedelmätöntä: kuntien tehtäväkenttä sekä niiden konsernirakenteet poikkeavat merkittäväällä tavalla toisistaan. Pelkästään näitä ulosmyynnin prosenttiyksiköjä vertaamalla ei voida kestäväällä tavalla perustella kansallisia kilpailuolosuhteita saati ulosmyynnin markkina-vaikutuksia eri alueilla.

kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

lainsäädäntö ja hallinto

Tommi Toivola

johtaja

Oksanen Annaliisa

Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Lainsäädäntö ja hallinto